

РОЗВИТОК ДУХОВНОГО ЖИТТЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Постановка проблеми. Сучасні умови політичної та соціальної нестабільності, що склалися в Україні в останні роки, спричинили кризу духовного життя. Виникло загострення історичних суперечностей: прояв бездуховності в суспільстві та прагнення до гармонізації картини буття з повноцінним відродженням у ній світу людини. У зв'язку з тим духовність народу, розвиток духовної культури особистості усвідомлюються як найбільш важливі й необхідні чинники у розбудові суверенної України.

Мета: дослідження розвитку духовного життя як невід'ємної складової процесу розбудови української держави.

Завдання: даного наукового дослідження є:

- ознайомитись з поняттям «духовність»;
- визначити чинники, що впливають на розвиток української держави;

Дослідженість теми. Проблеми духовності та духовних цінностей хвилювали людство у всі часи. Духовність як інтегративна якість особистості забезпечує духовний розвиток особистості, що передбачає процес індивідуально особистісного залучення до духовної культури суспільства, оволодіння загальнолюдськими, соціокультурними, національними цінностями і досвідом людства в процесі духовно-практичної діяльності та самостійного творчого розвитку кожної особи.

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку на планеті. В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокomпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави. Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу (patria) як заповуку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін. Важливу роль у просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України. Трансформаційні процеси останнього десятиріччя в Україні характеризуються серйозними прорахунками у здійсненні розбудови держави. Ігнорування органами державного управління духовної складової розвитку суспільства призвело до виникнення суперечностей не тільки в духовному житті, але й у соціально-економічному розвитку та політичній сфері, взаємовідносинах між етносами. Як зазначає І.Надольний, без досягнення певного рівня духовності важко сподіватися на прискорення процесів економічного реформування, а без сформованої україноцентристської свідомості з чітко визначеними параметрами духовної культури, мови, традицій, історичної пам'яті, базових національних цінностей складно змінити атмосферу на всіх рівнях суспільного життя. [2,с.32] Тому перед новою владою в Україні постали важливі завдання щодо подолання економічних, соціальних, правових, політичних, етнічних суперечностей. Але вихідною ланкою усіх цих перетворень має стати духовне оздоровлення нації, оскільки тільки «високий рівень національної самосвідомості і відповідна соціальна і політична активність народу є єдиним справжнім гарантом вирішення всього комплексу назрілих у суспільстві проблем» [3,с.366]. У зв'язку з цим актуальним на сьогодні є створення теоретичної управлінської моделі впливу на формування та розвиток духовних цінностей українського суспільства із чітким визначенням мети, завдань, принципів, напрямів діяльності та основних суб'єктів державного управління, які забезпечуватимуть втілення у суспільне життя цієї моделі. Управлінський вплив держави на духовну сферу життя суспільства відбувається через здійснення гуманітарної політики. Гуманітарна політика – це система принципів, цілей, механізмів, послідовних заходів, що мають на меті створення умов для соціально-гуманітарного розвитку суспільства, соціально інтелектуально-духовної безпеки людини й суспільства, реалізацією її соціальних, духовних потреб формування і збагачення творчого потенціалу особи, всебічну самореалізацію її сутнісних сил, соціодинаміку освіти, науки, культури тощо. [4,с.20]. Основними складовими гуманітарної політики є державні освітня і наукова, культурна, мовна, інформаційна, етнонаціональна, релігійна політика, політика у сфері охорони здоров'я, туризму, фізичної культури та спорту. Головне завдання гуманітарної політики у сфері розвитку духовного життя суспільства полягає в тому, щоб створити умови для найповнішого освоєння людиною багатогранного потенціалу як української, так і світової духовності й культури. Надзвичайно важливе також створення умов для всебічної самореалізації духовно-культурного потенціалу, сутнісних сил людини, власного духовного світобачення і світосприйняття [4,с.59] Слід зазначити, що ефективна реалізація державної політики щодо формування та розвитку духовних цінностей можлива лише за умов чіткого визначення суб'єктів та використання конструктивної моделі справляння управлінського впливу, оскільки саме у цій моделі враховані особливості державного управління у духовній сфері українського суспільства.

Отже, зараз українська локальна цивілізація перебуває в перехідному періоді, у зв'язку з цим ми маємо вчити молоде покоління виживати в досить жорстких умовах, і, разом з тим, виховувати своєрідний дух, культуру, мораль і в процесі трансформації пристосовуватись до нового часу. Провести переоцінку поглядів на життя та цінності, зокрема, духовних. По-перше, духовні цінності людини належать до найдійовіших чинників її поведінки у найширшому значенні цього слова, по-друге, духовна культура людини найповніше проявляється у її взаєминах з іншими людьми, зокрема, у здатності: сприймати людину, якою вона є, і не залишатись байдужою до неї; розуміти людину, тобто виявляти симпатію до тих, хто нас оточує; поважати людину; у випадку потреби допомагати людині; любити людину у християнсько моральному тлумаченні цього поняття. В наш час – час пошуку нових орієнтирів, та в процесі формування особистості, актуальною залишається проблема естетичної вихованості молоді, яка є однією з духовних цінностей. Значущість цінностей буде зростати тільки тоді, коли буде взаємозв'язок усіх цінностей в одній системі духовності, яка сформує особистість та її суть у трансформаційному суспільстві.

Висновок: Розбудова української державності, проведення реформ, побудова громадянського суспільства неможливі без розвитку української духовності. Протягом років незалежності нашої країни основним завданням державного управління був розвиток економіки, тому вирішення проблем у духовній сфері суспільства відбувалося за залишковим принципом. Відсутність чіткої програми духовного відродження українського суспільства гальмувало втілення будь-яких реформ у всіх сферах суспільного життя. Пріоритетною сферою у духовності і культурному розвитку суспільства була і залишається освіта. Тому головне завдання сучасної освіти – це розвиток духовної культури особистості, що в підсумку стає основою формування і становлення особистості.

Список використаних джерел

1. Білхар М. П. Духовні цінності студентської молоді в сучасному українському суспільстві/2019
2. Надольний І. Соціально-гуманістичний потенціал національної свідомості // Державне управління в Україні: реалії та перспективи: Зб. Наук.пр. /За заг.ред. В.Лугового, В.Князева. – К.:Вид-во НАДУ, 2005. – с. 29-34
3. Ситник П. Духовність як рушійна сила суспільного розвитку // Державне управління в Україні: реалії та перспективи: Зб.наук.пр. / за заг.ред. В.Лугового, В.Князева. – К.: Вид-во НАДУ, 2005. – с.363-367.
4. Скуратівський В., Троцьанський В., Чукут С. Гуманітарна політика в Україні: Навч.посіб. – К.:Міленіум, 2002. – 324с.